

Vi kommer i detta anförande att peka på Marina Centras betydelse för dagens havsmiljöarbete, och också visa att vi redan nu utför många av de uppdrag som Havsmiljöutredningen skall föreslå metoder för att förstärka.

Vi vill hävda att med ett förtydligt uppdrag och en utvecklad organisation skulle Marina Centra kunna vara en nyckelaktör för genomförandet av Havsmiljöutredningens prioriterade områden. Vi har också ett förslag på hur man skulle kunna organisera framtidens havsmiljöarbete på ett bra sätt.

Vi börjar med vad MC gör idag:

När det gäller Havsmiljöutredningens första uppdrag om ökad samverkan så har Marina Centra redan från starten fungerat som en viktig brygga mellan forskning och miljöövervakning .

God samverkan och tät koppling mellan dessa verksamheter är fundamentalt.

Miljöövervakningsdata nyttjas av forskare, och miljöövervakningen ges vetenskaplig trovärdighet av nära koppling till forskning. Samma personer och samma resurser, i form av marina centras miljösamordnare, fartyg och fältstationer, nyttjas för båda. Det ger en korsbefruktnings som båda verksamheterna har glädje av. Samverkan kommer att stärkas ytterligare av det årliga nationella havsmiljöseminarium som Marina Centra med start till våren kommer att ordna i samarbete med NV.

Även när det gäller uppdraget att förbättra kommunikationen och effektivisera användningen av kunskap så finns Marina Centra med hela vägen. Från grundläggande stöd till marin forskning, miljöövervakning och utbildning, till att föra ut relevant och användbar kunskap till samhället. Våra tre miljötilståndsrappporter, som från nästa år kommer att omformas till en nationell rapport, är ett exempel. Tidskriften HavsUtsikt där forskare och andra nyckelpersoner i havsbranschen för ut sina kunskaper på ett populärvetenskapligt sätt är ett annat. Den nästan färdiga websajten havet.nu med tillhörande nyhetsbrev, kommer att stärka samhörigheten mellan marint verksamma på alla nivåer och förbättra tillgängligheten av relevant havsinformation. Bl.a. i form av aktuella nyheter, en lättillgänglig samling av marina avhandlingar och rapporter från t.ex. länsstyrelser.

Genom Marina Centras verksamhet ökar tillgängligheten till den marina forskarvärlden betydligt. Dessutom har vi en god överblick över resten av det marina samhället; från skolor, skärgårdsgrupper och media till myndigheter och miljöorganisationer; regionalt, nationellt och internationellt. Vi utgör ett nav i det nätverk i vilket den svenska kunskapsbasen om den marina miljön finns samlad.

Marina centra tillhandahåller viktiga resurser. Våra fartyg och fältstationer kan användas av alla på lika villkor, oavsett vilket lärosäte de kommer ifrån och oavsett om de bedriver grundforskning, tillämpad forskning eller utför miljöövervakning. På så sätt säkras ett effektivt nyttjande av den dyrbara och fundamentalt viktiga infrastruktur som krävs för att svensk marin forskning ska kunna ligga i framkant internationellt.

Detta är vad Marina centra är och gör redan idag.

Hur ser då en framtida organisation ut, och hur kan de marina centra bidra till att Havsmiljöutredningens mål blir uppfyllda?

Att bilda ett internationellt Östersjömiljöinstitut anser vi är fel väg att gå. De marina frågorna är splittrade. Det är helt klart mer samordning och inte fler organisationer som behövs för att lösa havsmiljöfrågorna.

Vi föreslår istället att Marina Centra omvandlas till ett Havsmiljöinstitut för alla svenska havsområden. Inte i form av en ny byggnad med ett antal forskare rekryterade från olika högskolor. Utan ett Havsmiljöinstitut i form av en decentraliserad organisation där det bästa från de tre befintliga marina centra fortsatt kan utvecklas, tillsammans med andra marina verksamheter.

Detta Havsmiljöinstitut ska ha ett tydligt uppdrag att samverka med internationella organisationer som Helcom, Ospar, ICES och EU.

Havsmiljöinstitutet ska kunna fungera som ett nationellt kompetenscentrum, och genom ett tätt samarbete mellan de olika enheterna kunna ge en samlad, nationell bild av havsmiljön ur olika synvinklar. Genom en förstärkning av kompetensen vid varje enhet med en miljöanalytikertjänst och ekonomiska resurser för att anlita externa forskare för speciella miljöproblem ska det framtida Havsmiljöinstitutet kunna bistå myndigheter på både regional och nationell nivå med vetenskapligt förankrad rådgivning, regelbundna fördjupade analyser av miljötilståndet och specifika analyser vid akuta händelser i havsmiljön.

Vi föreslår alltså ett Havsmiljöinstitut med en tydlig nationell styrning, som har enheter vid lärosäten med betydande marin forsknings- och undersökningsverksamhet. Detta för att åstadkomma en god regional förankring gentemot forskare, länsstyrelser, kommuner, skolor, allmänhet och andra intressenter.

En sådan decentraliserad organisation skulle säkra tillgång till fartygs- och fältprovtagningsresurser som behövs för att utföra såväl miljöanalys som forskning inom respektive havsområde. Det skulle också innebära att de marina forskarna även fortsättningsvis finns vid sina lärosäten, med stadig förankring i den vetenskapliga världen. Och ingå i Havsmiljöinstitutets nätverk på lika villkor, oavsett var de har sin tjänst.

Sammanfattningsvis: För att genomföra den framtida havsmiljöstrategin och lösa många viktiga havsmiljöproblem behöver Marina Centras nuvarande roll förstärkas. Förslagsvis som ett nationellt Havsmiljöinstitut. Plocka det bästa från Marina Centras verksamheter, lägg till nya uppgifter och fördjupa andra delar. Så kan vi snabbt uppfylla de mål som Havsmiljöutredningen har.